
DORPLEINERS ZIJN BOOS

“De afstand tussen DIC en de bebouwde kom van Dorplein bedraagt al gauw meer dan één kilometer”. Dat staat letterlijk in een folder die destijds door de Gemeente Cranendonck en Nyrstar (toen Pasminco geheten) is uitgebracht, als reactie op vragen afkomstig van de inwoners in Dorplein.

In die zelfde uitgave staat te lezen: “Ook belangrijk zijn de meningen van de omwonenden en de consequenties voor hen. Daar zal goed naar geluisterd worden”.

Op donderdagavond 25 november 2010 heeft de Kerngroep Dorplein te horen gekregen dat het standpunt van het college van Burgemeesters en Wethouders is dat een groenstrook van 100 meter volstaat. Deze mededeling is buiten medeweten van de Kerngroep de volgende ochtend gevolgd door een persbericht waarin gesteld werd dat de Gemeente grotendeels aan de eisen van de Kerngroep tegemoet is gekomen.

Redelijke en onderbouwde compromisvoorstellen van de kant van de kerngroep Dorplein waar de beloofde afstand is teruggebracht van de ooit toegezegde 1000 meter tot nog geen 300 meter, zijn door dit standpunt van het college van tafel geveegd.

De inhoud van het gewraakte persbericht wordt niet door de Kerngroep Dorplein onderscheven. De Kerngroep Dorplein is ontstemd over deze gang van zaken.

Toelichting:

DIC is het Duurzaam Industriepark Cranendonck dat bedoeld is om zware industrie te herbergen waarvoor kennelijk slechts enkele mogelijkheden in Brabant zijn. Al meer dan 12 jaar is men met het ontwikkelen daarvan bezig. Nyrstar (eigenaar van de grond sinds 1892), de Gemeente Cranendonck en de Provincie Noord Brabant zijn de grote gangmakers achter het DIC.

Oorspronkelijk zou dit 'park' ten Noordoosten van de huidige zinkfabriek komen te liggen op ruime afstand van het historische fabrieksdorp Dorplein. Logisch ook, want dat dorp staat op hen punt om aangewezen te worden als Beschermd Dorpsgezicht.

De Provincie, zelf initiatiefnemer bij de ontwikkeling van dit industriepark, stak daar deels een stok voor vanwege natuurbelangen. Omdat Nyrstar om economische redenen per se een minimum aantal hectares wenst te ontwikkelen is toen het oog gevallen op de westelijke driehoek, vlak bij het dorp.

De driehoek bestaat uit twee gedeelten. Het noordelijke gedeelte is een voormalige stort. Het zuidelijke gedeelte maakt deel uit van de historische fabrieksnederzetting Dorplein. Dit zuidelijke deel ligt pal tegenover de historische bebouwing welke deels rijksmonument is. Dit zuidelijke deel behoort tot het eerder genoemde beschermde dorpsgezicht.

Dit historische gedeelte wordt gemakshalve de Dorpleinhoek genoemd. Het bevat cultureel erfgoed: twee kerkepaden die vanuit het dorp naar de fabriek en de fabriekskapel liepen. Het historische Kraanven dat is omgevormd tot koelvijver van de (nog steeds bestaande) turbinehal van de fabriek die het dorp destijds van elektriciteit voorzag. Daarnaast is in deze Dorpleinhoek toentertijd een Heilig Hartpark aangelegd overeenkomstig toenmalige stedenbouwkundige opvattingen dat een fabrieksnederzetting een centraal gebouw, een centraal plein en een centraal park moest hebben. De contouren zijn nog steeds duidelijk zichtbaar.

Niet voor niets mag deze Dorpleinhoek volgens het huidige bestemmingsplan niet bebouwd worden vanwege de waarde voor het dorp. Waarde voor het ruimtelijke aangezicht, waarde voor de natuur en waarde voor het cultureel erfgoed dat het bevat. Deze waarden zijn er nog steeds en zijn alom erkend.

Inwoners van Dorplein aan het lijntje gehouden.

In de loop van de meer dan 12 jaar zijn er enkele informatiebijeenkomsten geweest. Daarin heeft de zinkfabriek aangegeven wat de stand van zaken was. Deze kwam er in grote lijnen op neer dat er een MER-rapportage zou komen en een voorontwerp bestemmingsplan. Getoonde beelden van situaties werden uitdrukkelijk bestempeld als schetsmatig, niet definitief en er kon nog van alles veranderen. Hoewel er ruimte was voor vragen was er op deze manier geen werkelijke discussie mogelijk. Pas toen het voorontwerp bestemmingsplan kwam werden de werkelijke gevolgen voor het dorp duidelijk.

Voor het eerst duidelijkheid

Eind december 2009 kregen de dorpingen het in augustus 2009 opgestelde MER rapport en het voorontwerp bestemmingsplan als kerstcadeau. Vlak voor de kerstdagen kregen de Dorpleiners (en anderen) zes weken tijd om de vele honderden pagina's grotendeels zeer technische informatie door te nemen en te reageren. Een voorlichtingsbijeenkomst voor de dorpingen over deze rapporten werd vlak voor het einde van deze 6-weekse 'inspraak'-periode georganiseerd: op 19 januari 2010.

Wat bleek uit het voorontwerp bestemmingsplan? Pal tegenover het historische dorp, in de Dorpleinhoek mocht gebouwd worden. Industriële panden tot en met 40 meter hoogte mogen volgens het plan verrijzen op het terrein van het beschermde dorpsgezicht. Met een toegestane eerstelijns bouwhoogte van 20 meter (iets verder oplopend tot 30 en 40 meter) en een potentieel bouwfront van meer dan 425 meter werd daarmee een bouwmassa mogelijk gemaakt die het gehele dorp zou domineren. ***De destijds toegezegde afstand van 1000 meter tot het dorp werd hierin teruggebracht tot een groenstrook van 30 meter.***

Hiernaast blijkt het MER-rapport onvolkomenheden en incorrectheden te bevatten, die inmiddels ook zijn onderkend door de onafhankelijke toetsingscommissie m.e.r. Ook wordt in het rapport zelf aangegeven dat er leemten zijn o.a. "*het optreden van effecten die niet voorzien waren als gevolg van leemten in kennis en informatie*". Waaronder: aard van de te vestigen bedrijven, emissies, geluidsbelasting, vervoersstromen, toekomstige regelgeving.

Gevolgen voor Dorplein

De gevolgen van het voorontwerp bestemmingsplan voor het dorp werden duidelijk.

1. Het historische gedeelte (Dorpleinhoek) tussen het dorp en de fabriek met de kerkepaden, het Heilig Hart park (moet opgeknapt worden) en het Kraanven (historisch belang) zal verdwijnen.
2. De aanblik van het hart van het dorp waarin ruimte, weidsheid en afstand een belangrijke rol spelen zullen voorgoed geschonden worden.
3. Het vrije zicht voor de bewoners aan de Hoofdstraat en achterliggende straten zal ontnomen worden.
4. De waarde van de huizen in heel het Dorp zal lager worden (locatie minder aantrekkelijk).
5. Een redelijke veiligheidsbuffer tussen industrie en bewoning zal er niet meer zijn.

Reactie Dorplein

Er zijn door en namens de inwoners van Dorplein in januari 2010 zienswijzen ingediend. De terugkoppeling laat op zich wachten. De afstand tot de industrie speelt, naast andere belangrijke aspecten, een cruciale rol in die zienswijzen. Dorpleiners waren en zijn boos. Een klein aantal van hen hebben oprechte loyaliteitsbanden met de zinkfabriek en vinden het lastig om hun ongenoegen luidkeels kenbaar te maken. Maar hun boosheid blijft.

Op 19 januari 2010 had de Gemeente tijdens een voorlichtingsbijeenkomst de aanwezige inwoners uitgenodigd om deel te nemen in diverse werkgroepen rond DIC. Inwoners hebben zich opgegeven. Lange tijd is daar niets op vernomen. Op 18 juni 2010 is er een uitnodiging gekomen om op 1 juli 2010 als klankbord te fungeren voor een beeldkwaliteitplan.

De deelnemers aan de klankbordgroep mochten meedenken op basis van het voorontwerp bestemmingsplan. Dat wil zeggen de groenzone van 30 meter en dan meteen toegestane bebouwing met gebouwen van 20 meter hoogte (2½ x zo hoog als de tegenoverliggende woningen) oplopend naar 40 meter (2½ x zo hoog als hoogste gebouw in het dorp: De Cantine).

De aanwezige dorpingen wilden niet onder deze voorwaarden meedenken, maar ze wilden wilden wel samenwerken. Tijdens deze bijeenkomst is daarom door de dorpingen aangegeven dat er geen sprake kon zijn van een beeldkwaliteitplan als er geen overeenstemming was over de afstand: de ruimtelijke indeling. Meedenken prima, maar dan onder het voorbehoud dat er eerst overeenstemming moet zijn over de ruimtelijke indeling en dat dit betekent dat de Dorpleinhoek onbebouwd zal blijven. Bovendien is onbekend wat er komt en waar het komt, hoe kan men dan een beeld bepalen?

Kerngroep Dorplein

Dorpleiners hebben sindsdien de koppen meer en meer bij elkaar gestoken en hebben uiteindelijk een Kerngroep Dorplein gevormd. In de Kerngroep Dorplein zijn vertegenwoordigd: de Groep van Verontruste Burgers van Dorplein welke direct met de gevolgen van DIC geconfronteerd worden, het Buurtplatform Budel-Dorplein (buurtbeheer), de Stichting Le Projet de Dorplein en individuele dorpsbewoners.

Eisen van de Kerngroep Dorplein

De Kerngroep Dorplein heeft sindsdien een duidelijk standpunt ingenomen. Aansluitend op de ingediende zienswijzen en het besluit van 26 januari 2010 door Buurtplatform inzake de te stellen voorwaarden aan de komst van het DIC. Een standpunt waarmee ze het behoud van het aangezicht van het dorp en de veiligheid en gezondheid van de dorpingen willen waarborgen, Dit standpunt is vervat in een drietal 'eisen':

1. De 'eis' aangaande de afstand was simpel: ***houd de industrie op afstand (d.w.z. houd de Dorpleinhoek onbebouwd)***. Behoud het Nederlands cultureel erfgoed. Behoud het unieke beeld van het dorp. Behoud het bijzondere evenwicht tussen ruimte, afstand tot industrie en weidsheid. Laat de bijzondere panden aan de Hoofdstraat tot hun recht komen en niet gedomineerd worden door een bouwmassa van industrie. Deze 'eis' is onderbouwd met een reeks van gestaafde argumenten. Ten opzichte van de aloude toezegging van de Gemeente om de industrie op 1000 meter afstand te houden, stelt het dorp in feite een groot compromis voor.

2. De 'eis': ***houd Dorplein verkeersluw***: leg een openbare weg aan over het DIC, op afstand van het dorp. Deze is door de Gemeente - onder voorbehoud van overeenstemming met Nyrstar en financiering - toegezegd (doorgaande openbare weg over DIC-terrein van Havenweg tot Heuvel en verkeersluw maken deel Hoofdstraat en Fabriekstraat). Als dit gerealiseerd wordt **is Dorplein blij en tevreden op dit punt.**

3. De 'eis' **houd Dorplein gezond** m.b.t. gezondheids- en veiligheidsaspecten is nog volop in discussie omdat de aanvullende MER-rapportage nog niet beschikbaar is. De 'eis' slaat dat de huidige waarden gehandhaafd blijven en niet opgerekt worden tot het uiterste van toegestane normen. Overigens is in het MER-rapport onduidelijkheid over toekomstige regelgeving. De toepassing van juiste normen en waarden, alsmede de borging en handhaving, behoeven nadere invulling, zeker ook omdat niet bekend is welke industrie met welke processen er komt. De in het persbericht van de Gemeente genoemde garantie dat de Gemeente zal toezien op naleving en handhaving is naar mening van de kerngroep het minste dat van de gemeente verwacht mag worden. De Gemeente laadt door deze garantie een grote verantwoordelijkheid op zich.

Economische haalbaarheid

De Kerngroep Dorplein heeft geen enkel inzicht in de economische haalbaarheid van DIC. Er wordt een minimaal aantal hectares geclaimd waarover men moet kunnen beschikken. Echter, het business plan dat daar aan ten grondslag ligt is niet beschikbaar. Oorspronkelijk zou de Dorpleinhoek niet bebouwd worden, maar omdat de Provincie natuurbelangen voorrang gaf, is men de 'verloren' hectares gaan compenseren met de bebouwing van de Dorpleinhoek.

Ecologische haalbaarheid

In het noorden van het DIC-gebied worden 16 hectares gereserveerd voor een klein aantal heikikkers die zich daar volgens gedateerde inschattingen ophouden. Een relatief zeer kleine populatie, er zijn in Nederland vele grotere en grote populaties. Alle ecologische signalen wijzen er op dat deze kikkers veel beter af zouden zijn bij verplaatsing naar elders. Overleven kunnen ze misschien, als het biotoop niet veranderd, maar als populatie groeien en een echt ruim leefklimaat, dat zit er op de 16 hectares niet in als we de vele vakliteratuur mogen geloven. Ook het MER-rapport geeft dat aan.

De bereidheid om de verplaatsing in het kader van DIC te realiseren is uitgesproken door Nyrstar. Echter, de met de Provincie gemaakte afspraken omtrent natuurcompensatie staan in de weg. Het verplaatsen van de heikikker is al verschillende keren in Nederland gebeurd en er bestaan officiële protocollen voor. Als er verplaatsing zou kunnen plaatsvinden, komen 16 hectares ter beschikking voor industrie in het noorden van het DIC terrein waardoor de Dorpleinhoek onbebouwd zou kunnen blijven. Per saldo zouden alle partijen er beter van worden. Economie en ecologie kunnen dan hand in hand gaan. Gemeente, Dorplein, Nyrstar, Provincie en kikkers zijn er bij gebaat. Met goede wil moet dit te realiseren zijn. Dit is een oproep!

Twee andere heikele zaken

Los van Dorplein zijn er nog twee aandachtspunten.

1. De oude stort die gesaneerd moet worden wat in het totale DIC-plan mooi meegenomen zou kunnen worden.

2.

Kempen Airport die een start- en landingsroute heeft welke deels over de stort en de Dorpleinhoek ligt en graag een brede onbebouwde veiligheidskorridor in dit gebied zou zien. Indien de Dorpleinhoek niet bebouwd wordt en de bouwhectares als hierboven beschreven gecompenseerd worden met het verplaatste kikkerterrein, dan is de wens van Kempen Airport voor meer dan de helft opgelost.

DIC heeft ook wateropvang nodig (zelfs voorgeschreven). Na sanering zouden ter hoogte van de stort kantoren aan het water gebouwd kunnen worden waarbij landschappelijk rekening kan worden gehouden met een wat bredere veiligheidskorridor dan wat nu reeds voorzien is (50 m). Ook dat komt aan Kempen Airport's wensen tegemoet. Het is maar een idee, de haalbaarheid en de consequenties moeten nog onderzocht worden.

Hoe boos is Dorplein?

Behoorlijk. **“Dorplein zal geen last va DIC hebben”** (Eindhovens Dagblad 27 november 2010)... daar is geen sprake van. Dorplein zal overlast hebben van DIC! Men heeft in Dorplein het gevoel dat alleen economische en ecologische belangen tellen waar Dorplein zelf geen enkele baat bij heeft. Zelfs het redelijke compromisvoorstel van de Dorpleinhoek (van 1000 meter terug naar bijna 300 meter) wordt - tot op heden - aan de kant geschoven.

Belangen van het Dorp en haar inwoners lijken van ondergeschikt belang. De Dorpleinhoek is onderdeel van het Beschermd Dorpsgezicht, de intentie van de wetgever daarbij is duidelijk, maar de interpretatie laat veel ruimte.

De Kerngroep Dorplein heeft haar minimale “eisen” m.b.t. DIC goed onderbouwd. Ook de Gemeentelijke bestuurders zien de belangen van Dorplein en Nyrstar beseft als geen ander dat Dorplein als kern al veel voor haar kiezen heeft gekregen. Echter, de problematiek is complex. De gezondheidseis op zich mag geen punt van discussie zijn, maar de invulling, borging en handhaving daarvan vergt nog veel overleg en rekenwerk en instemming van de Kerngroep Dorplein. De afstandseis, het niet bebouwen van de Dorpleinhoek, staat recht overeind.

Een sleutel heeft de Provincie in handen. De sleutel is een betere leefomgeving voor de Heikikker en consorten. Als dat gerealiseerd wordt, dan zijn we er nog niet, maar we komen wel steeds dichterbij elkaar.

*Verzoek bij publicatie en bewerking: graag vermelden: Volledige persbericht:
www.dorpleinuniek.nl en www.dorpleinhoek.nl*